Reorganisatiefaciliteiten in de IB en de VPB

RB Lezing
28 september 2026

Mr dr. Eva Boomsluiter

Reorganisatiefaciliteiten - overzicht

Onderwerpen

1. Opzetten holdingstructuur:
- Aandelenfusie
- Bedrijfsfusie
- Moeder-dochter-afsplitsing

2. Overige faciliteiten voor (andere vormen) van interne reorganisaties:
- Zuivere splitsing
- Juridische fusie

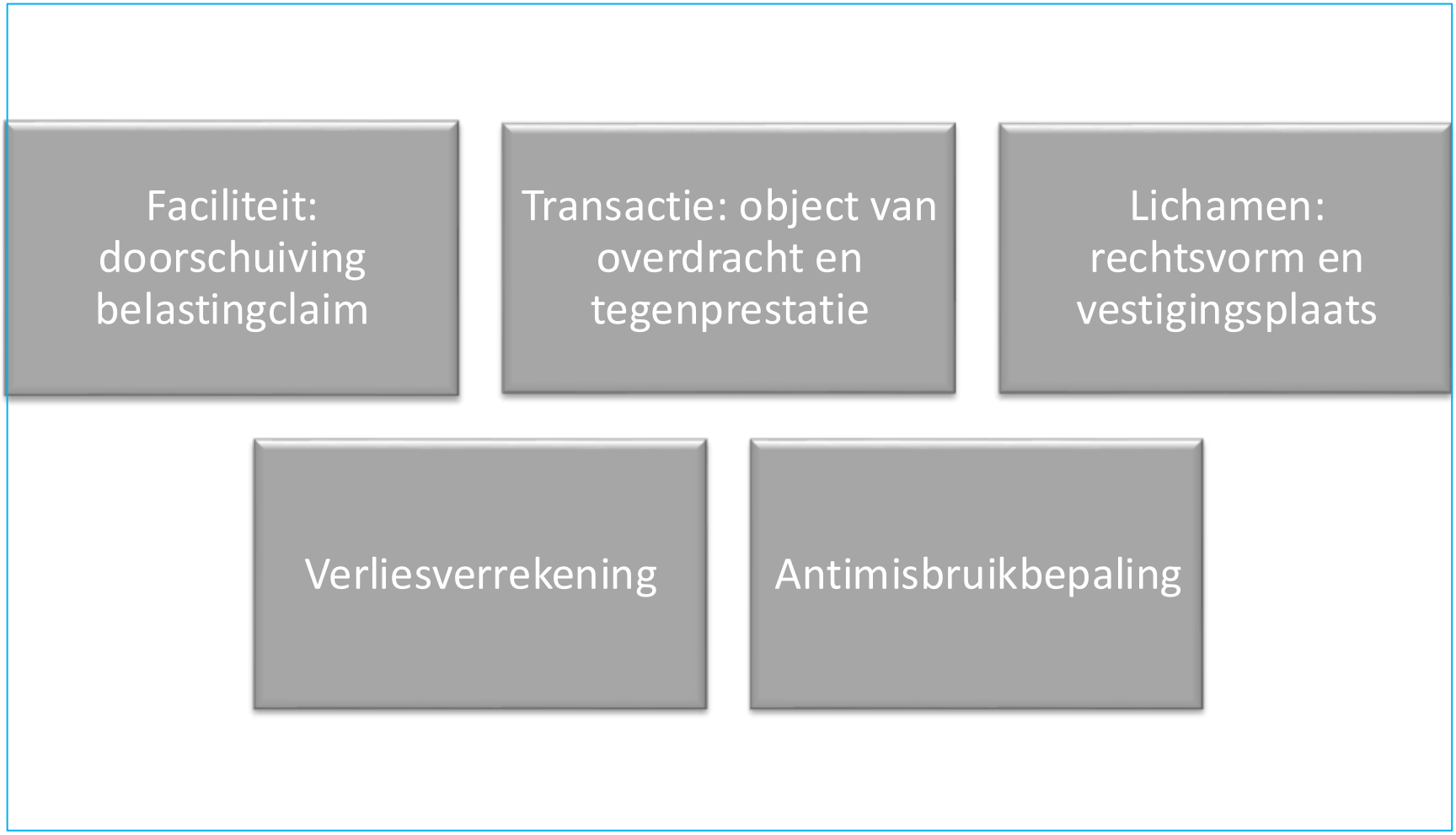
3. Voorbeelden verzekering latere heffing

4. Verliesverrekening

5. Vergelijking faciliteiten

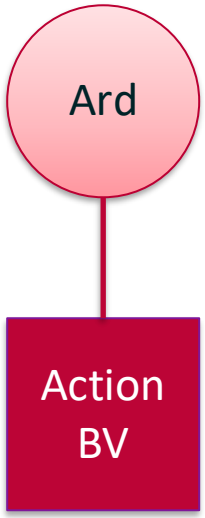
Opzetten holdingstructuur

Geruisloos opzetten holdingstructuur: vergelijking faciliteiten

Opzetten holdingstructuur

Voor:

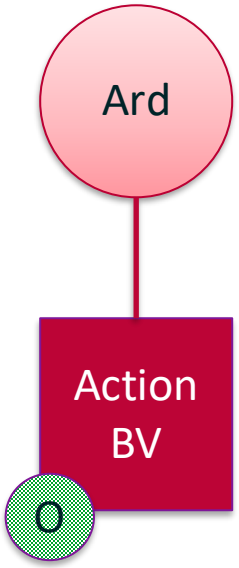

Na:

Aandelenfusie

Voor:

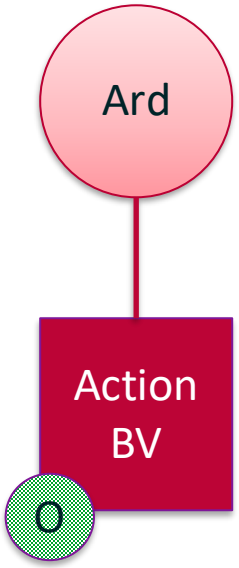

Na:

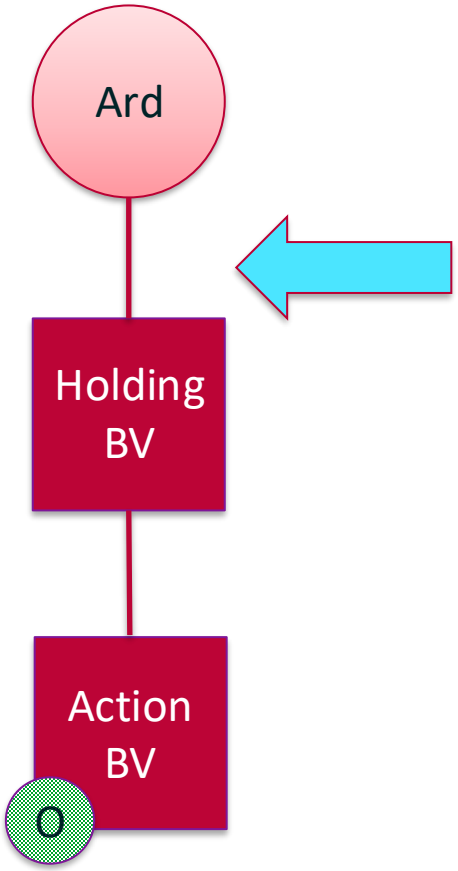

Faciliteit en doorschuiving belastingclaim

Voor:

Na:

Faciliteit (art. 4.41 en 4.42 jo 3.55 IB)

Verkrijgingsprijs aandelen Action BV:	€ 80.000	
Waarde aandelen bij aandelenfusie:	€ 200.000	(2025)
Verkoop aandelen Holding BV, waarde:	€ 240.000	(2026)

Ruisende aandelenfusie?

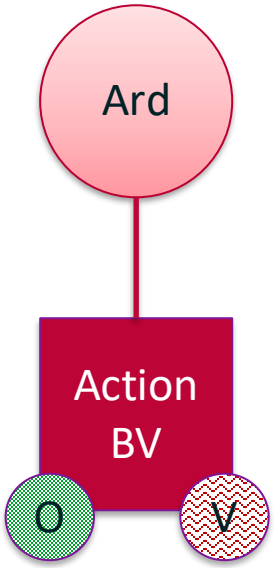
- Vervreemdingsvoordeel in 2025? (art. 4.19 IB)
- Verkrijgingsprijs aandelen Holding BV?
- Voordeel bij verkoop in 2026? (art. 4.19 IB)

Geruisloze aandelenfusie?

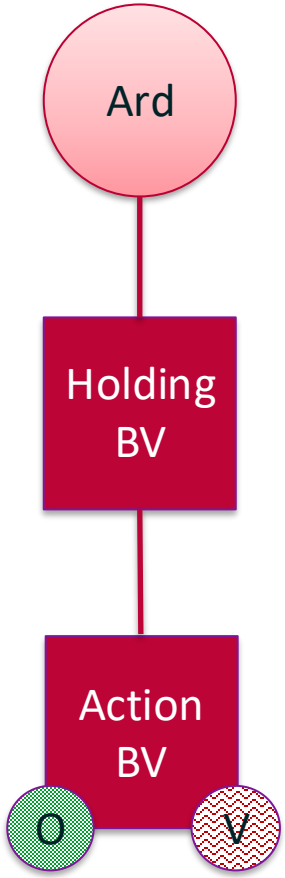
- Faciliteit in 2025 (art. 4.41 IB jo art. 3.55 IB)
- Verkrijgingsprijs aandelen Holding BV? (art. 4.42 IB)
- Voordeel bij verkoop in 2026? (art. 4.19 IB)

Verliesverrekening

Voor:

Na:

Voorwaarden (art. 3.55 IB)

Verwerving aandelenbezit.

Tegen uitreiking van aandelen.

Bijbetaling max. 10% nom. waarde uitgegeven aandelen.

NL-fusie en EU/EER-fusie: verwerving leidt tot bezit van

> 50% stemrechten. Rechtsvormvereisten EU/EER-lichamen.

Buiten EU-fusie: verwerving leidt tot bezit van

≥ 90% stemrechten. Overnemer gevestigd in Nederland.

Geen misbruik.

Antimisbruikbepaling

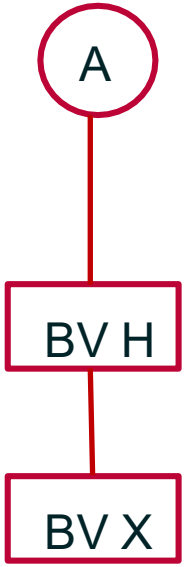
- Art. 3.55-4-b IB: ontgaan of uitstellen belastingheffing
- Rechtsvermoeden: ontbreken zakelijke overwegingen
  Wat zijn 'zakelijke overwegingen'?
- Sanctie: geen faciliteit/ terugdraaien faciliteit
  Wie rekent af?

HR 1 december 1999, BNB 2000/111 (Opzetten holdingstructuur)

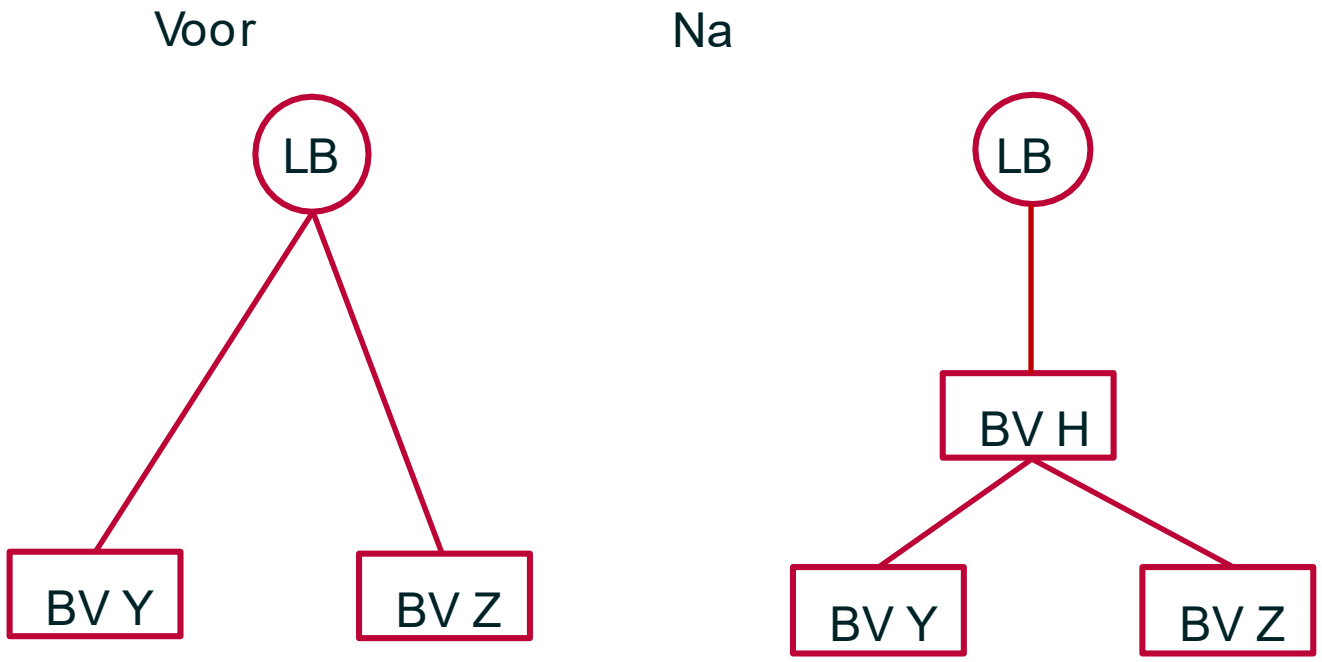
Voor

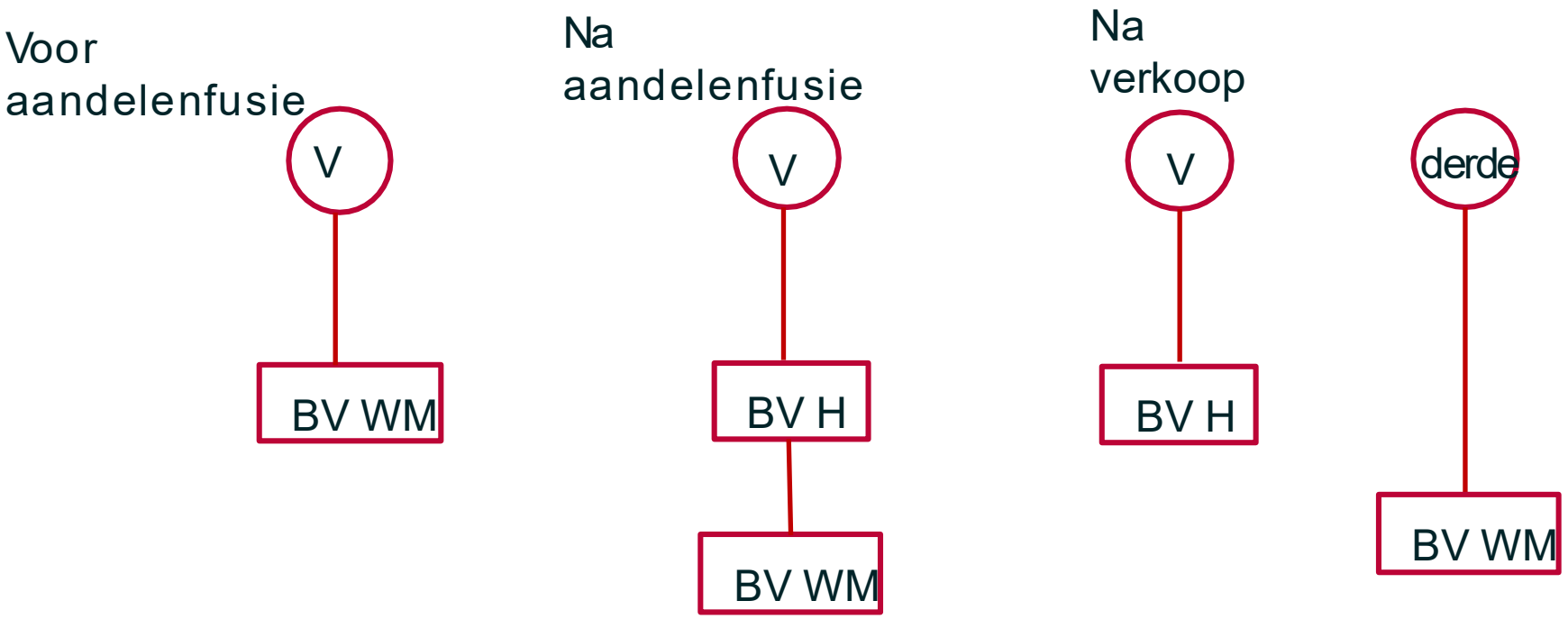
Na

HvJ 17 juli 1997, BNB 1998/32 (Leur/Bloem)

HR 10 augustus 2008, BNB 2009/28 (Verkoop aandelen aan derde, moment verkoopvoornemen)

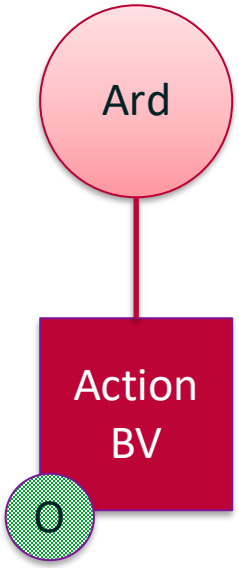
- *Verkoopvoornemen: welk stadium geeft de doorslag?*
- *Wanneer is de adviseur aansprakelijk?*

Overzicht aandelenfusie

Faciliteit:	Doorschuiving belastingclaim naar aandelen Holding BV. Belastingclaim blijft bij overdrager.
Object van overdracht:	Aandelen. Resulterend in meerderheidsbelang (NL en EU/EER) resp. ≥ 90% belang (daarbuiten).
Tegenprestatie:	Aandelen. Bijbetaling max. 10% nominale waarde.
Lichamen:	Rechtsvormeisen voor EU/EER lichamen.
Verliesverrekening:	Voorfusieverliezen en onderneming blijven samen.
Antimisbruikbepaling:	Misbruikvermoeden bij ontbreken zakelijke overwegingen. Opletten moment verkoopvoornemen.

Bedrijfsfusie

Voor:

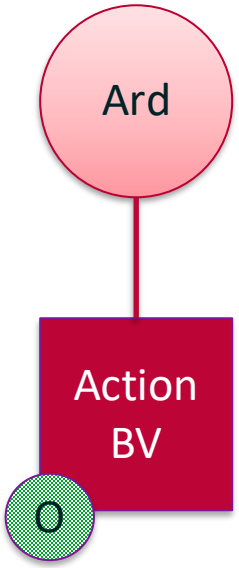

Na:

Faciliteit en doorschuiving belastingclaim

Voor:

Na:

Faciliteit (art. 14 VPB)

Boekwaarde pand bij bedrijfsfusie:	€ 800.000
Werkelijke waarde pand bij bedrijfsfusie:	€ 2.000.000 (2025)
Verkoop pand door Werk BV, waarde:	€ 2.400.000 (2026)

Ruisende bedrijfsfusie?

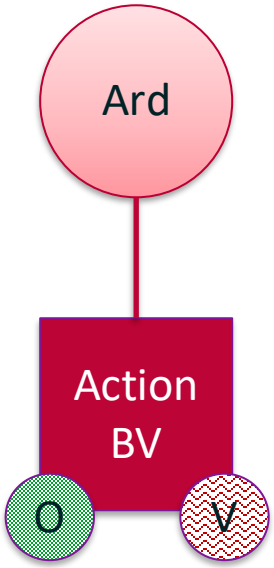
→ Afrekenen door Action BV in 2025
Boekwaarde pand bij Werk BV?
Voordeel Werk BV bij verkoop pand in 2026?

Geruisloze bedrijfsfusie?

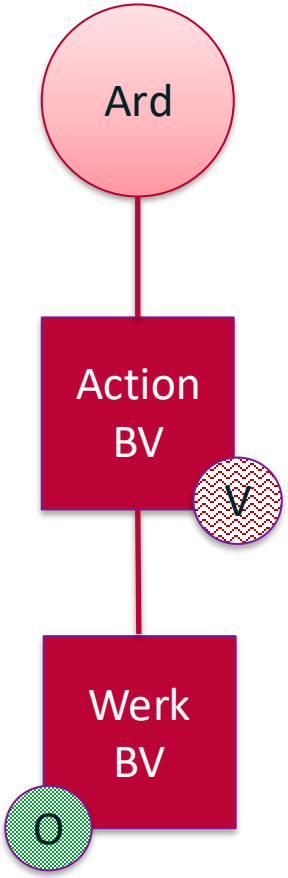
→ Faciliteit voor Action BV in 2025 (art. 14 VPB)
Boekwaarde pand bij Werk BV?
Voordeel Werk BV bij verkoop pand in 2026?

Verliesverrekening

Voor:

Na:

Voorwaarden (art. 14-2 en 3 VPB)

Overdracht onderneming of zelfstandig onderdeel. Par. 3.1 Bedrijfsfusiebesluit.

Tegen uitreiking van aandelen. Bijbetaling max. 1% van het op de aandelen gestorte bedrag met maximum van € 4.500 (par. 3.5 Bedrijfsfusiebesluit).

Overdrager en overnemer zelfde winstregime. Bedrijfsfusiebesluit en standaardvoorwaarden.

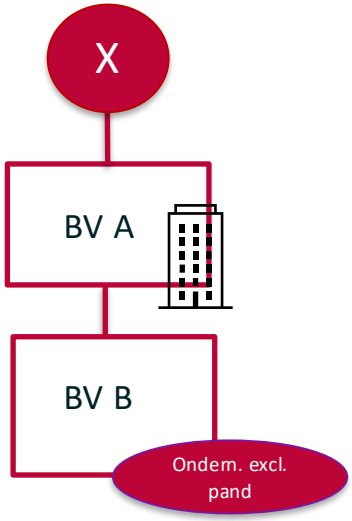
Overnemer moet ‘belastingplichtig’ zijn of worden voor de Nederlandse VPB.

Latere heffing moet verzekerd zijn. Bedrijfsfusiebesluit en standaardvoorwaarden.

Overnemer mag geen bijzondere aanspraken hebben (zoals aanspraken op verliesverrekening). Bedrijfsfusiebesluit en standaardvoorwaarden.

Geen misbruik (14-4 VPB).

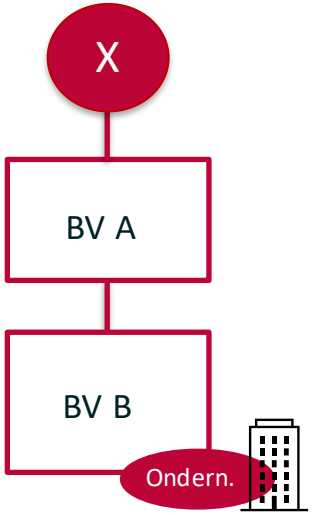
Achterlaten pand in overdrager

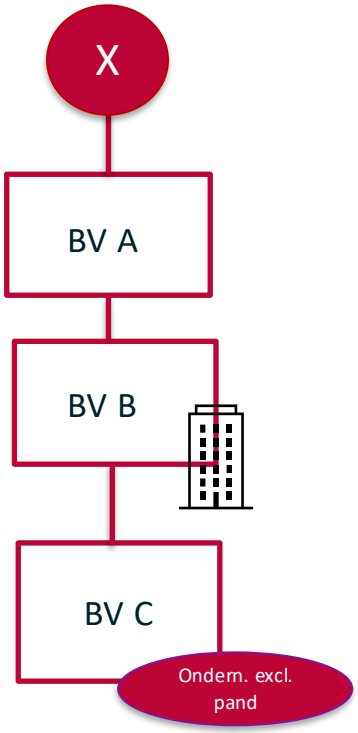
- Kan dit?
- Par. 3.1 Besluit BF: zelfstandig onderdeel onderneming

‘Dooruitzak’ via bedrijfsfusie?

- Stap 1 (bf):

Stap 2(bf):

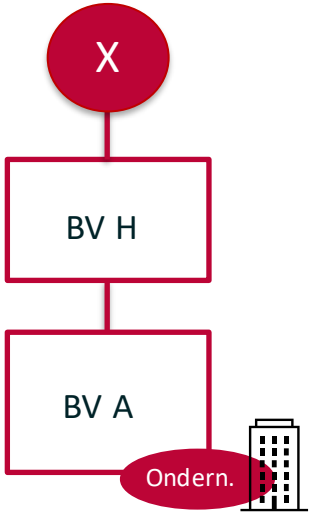

- Kan dit?

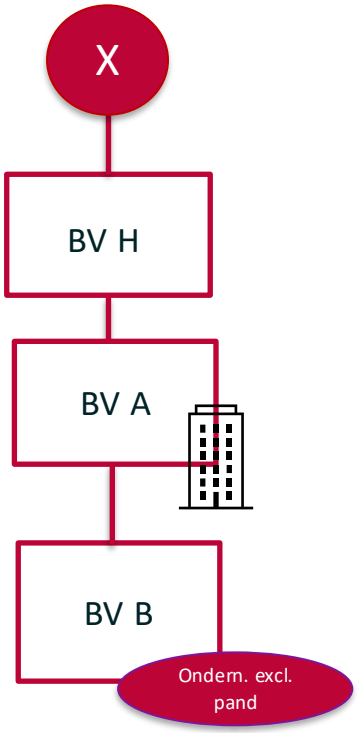
- Par. 3.1.1 Besluit Bedrijfsfusie
- HR BNB 2013/32

Aandelenfusie en bedrijfsfusie

- Stap 1 (af):

Stap 2(bf):

- Kan dit?

- Andere mogelijkheden?

Antimisbruikbepaling

- Art. 14-4 VPB : ontgaan of uitstellen van belastingheffing

- Rechtsvermoeden 1: ontbreken zakelijke overwegingen

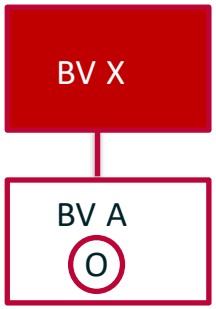
- Rechtsvermoeden 2:
  - onzakelijkheidsvermoeden (‘vervreemdingsverbod’)
  - tegenbewijs mogelijk
  - 15 Fusierichtlijn?
  - HR 28 feb 2026, BNB 2026/62 *(Uitvaartverzekeraar)* en wetsvoorstel

  - Sanctie: geen faciliteit/ terugdraaien faciliteit

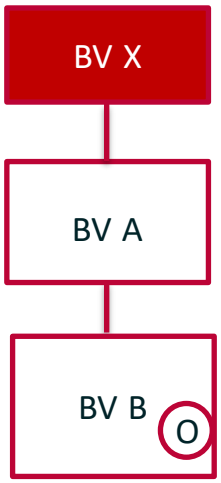
    Wie rekent af?

Onzakelijkheidsvermoeden (14-4 VPB)
BNB 2026/62 (afsplitsing) en wetsvoorstel

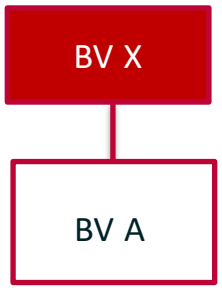
Voor bedrijfsfusie:

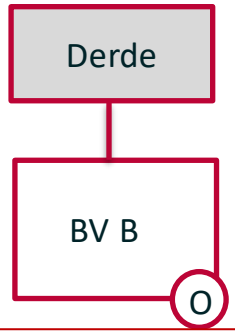

Na bedrijfsfusie:

Na verkoop:

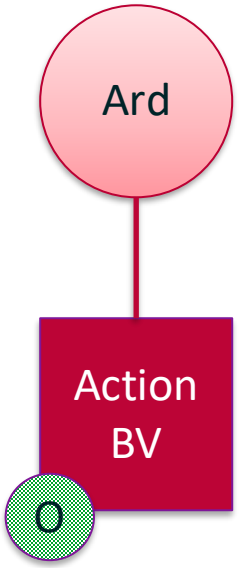
- Let op verkoopvoornemen (aansprakelijkheid adviseur).
- Hier doorschuiving belastingclaim naar andere belastingplichtige. *Hoe risico verwerken in het verkoopcontract?*

Overzicht bedrijfsfusie

Faciliteit:	Doorschuiving belastingclaim, met de vermogensbestanddelen van de onderneming, naar de overnemer.
Object van overdracht:	Onderneming of zelfstandig onderdeel van een onderneming.
Tegenprestatie:	Aandelen. Bijbetaling max. 1% gestorte bedrag t/m € 4.500.
Lichamen:	Belastingplichtig voor de VPB.
Verliesverrekening:	Voorfusieverliezen en onderneming gaan uit elkaar.
Antimisbruikbepaling:	Misbruikvermoeden bij ontbreken zakelijke overwegingen. Opletten bij verkoopvoornemen. Huidige 'vervreemdingsverbod' vervalt.

Afsplitsing

Voor:

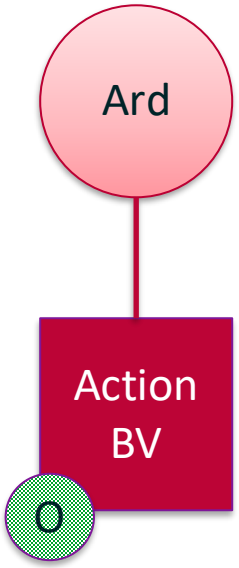
Na:

Moeder-dochterafsplitsing

Faciliteit en doorschuiving belastingclaim

Voor:

Na:

Faciliteit (art. 14a VPB)

Boekwaarde pand bij afsplitsing:	€ 800.000
Werkelijke waarde pand bij afsplitsing:	€ 2.000.000 (2025)
Verkoop pand door Werk BV, waarde:	€ 2.400.000 (2026)

Ruisende afsplitsing?

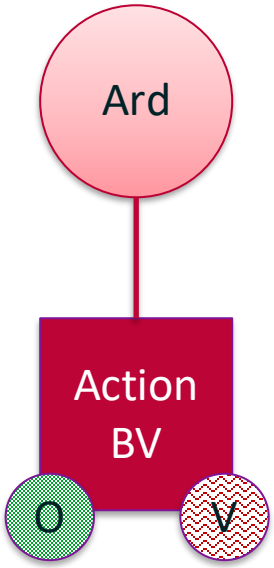
→ Afrekenen Action BV in 2025 (art. 14a-1 VPB: *'vervreemding'*)
Boekwaarde pand bij Werk BV?
Voordeel Werk BV bij verkoop pand in 2026?

Geruisloze afsplitsing?

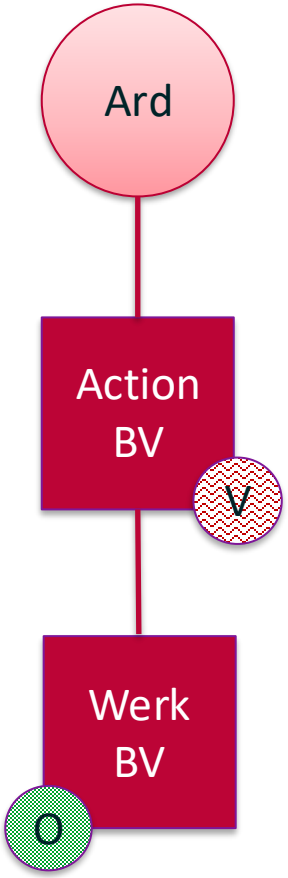
→ Faciliteit voor Action BV in 2025 (art. 14a-2 en 3 VPB)
Boekwaarde pand bij Werk BV?
Voordeel Werk BV bij verkoop pand in 2026?

Verliesverrekening

Voor:

Na:

Voorwaarden (art. 14a-2 en 3 VPB)

Juridische (af)splitsing: Titel 7 boek 2 BW. Overgang (art. 2:334a BW) losse vermogensbestanddelen mogelijk.

Tegen uitreiking van aandelen. Voorwaarden Titel 7 boek 2 BW. Bijbetaling max. 10% nom. waarde uitgegeven aandelen.

Rechtsvormvereisten: Titel 7 boek 2 BW (art. 2:334b BW). Moeder-dochterafsplitsing: dochter nieuwe opgerichte vennootschap (art. 2:334a-3 BW).

Overdrager en overnemer zelfde winstregime. Besluit juridische afsplitsing en standaardvoorwaarden.

Overnemer moet 'belastingplichtige' zijn of worden voor de Nederlandse VPB.

Latere heffing moet verzekerd zijn. Besluit juridische afsplitsing en standaardvoorwaarden.

Overnemer mag geen bijzondere aanspraken hebben (zoals aanspraken op verliesverrekening). Besluit juridische afsplitsing en standaardvoorwaarden.

Geen misbruik (14a-6 VPB).

Antimisbruikbepaling

- Art. 14a-6 VPB : ontgaan of uitstellen van belastingheffing

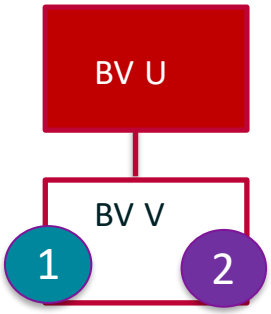
- Rechtsvermoeden 1: ontbreken zakelijke overwegingen

- Rechtsvermoeden 2:
  - onzakelijkheidsvermoeden (‘vervreemdingsverbod’)
  - tegenbewijs mogelijk
  - 15 Fusierichtlijn?
  - HR 28 feb 2026, BNB 2026/62 *(Uitvaartverzekeraar)*

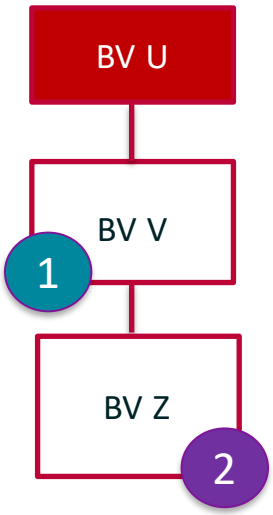
- Sanctie: geen faciliteit/ terugdraaien faciliteit

Onzakelijkheidsvermoeden (14a-6 VPB)
BNB 2026/62 en wetsvoorstel

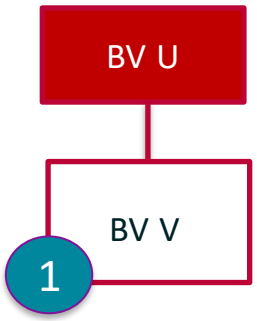
Voor afsplitsing:

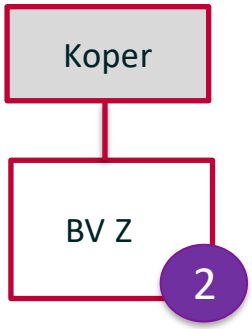

Na afsplitsing:

Na verkoop:

Jurisprudentie (vooraf geplande) afstoting via afsplitsing

- Bulkgas-arrest, BNB 2006/282
- Tankstations-arrest, BNB 2019/175
- Uitvaartverzekeraar-arrest, BNB 2026/62

Vraag 1: Vooraf gepland?

- Zo nee, of nog niet concreet genoeg: geen misbruik.
- Indien wel concreet (onderhandelingen of gedwongen afstoting): vr. 2.

Vraag 2: Waarom gekozen voor de weg van de afsplitsing?

- Vanwege fiscale voordelen: misbruik.
- Vanwege andere (civielrechtelijke) voordelen: geen misbruik.

Afsplitsing, afstoting en misbruik – (openstaande) vragen

- *Is de reden voor de afstoting (al dan niet gedwongen) relevant? Of telt alleen de vraag waarom ervoor is gekozen om de afstoting te structureren via een afsplitsing in plaats van een rechtstreekse verkoop?*
- *Wat is het gevolg van het afschaffen van het 'vervreemdingsverbod'?*
- *Civielrechtelijke voordelen vs fiscale voordelen: wat is doorslaggevend? Hoe bepaal je dat?*
- *Civielrechtelijke voordelen: waar ligt de grens?*
- *Verschillen overdrachtsbelasting?*

Overzicht afsplitsing

Faciliteit:	Doorschuiving belastingclaim, met de vermogensbestanddelen van de onderneming, naar de verkrijger.
Object van overdracht:	Losse vermogensbestanddelen.
Tegenprestatie:	Aandelen. Bijbetaling max. 10% nominale waarde uitgegeven aandelen.
Lichamen:	Rechtsvormvereisten Titel 7 boek 2 BW. Bij moeder-dochterafsplitsing moet de dochter een nieuwe opgerichte vennootschap zijn.
Verliesverrekening:	Voorfusieverliezen en onderneming gaan uit elkaar.
Antimisbruikbepaling:	Misbruikvermoeden bij ontbreken zakelijke overwegingen. Vervallen 'vervreemdingsverbod'. Geen misbruik indien nog geen (concreet) verkoopvoornemen. Bij geplande afstoting geen misbruik bij doorslaggevende civielrechtelijke overwegingen.

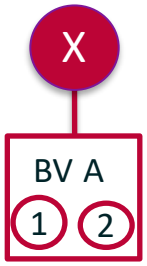
Andere vormen van interne reorganisaties

Zuivere splitsing

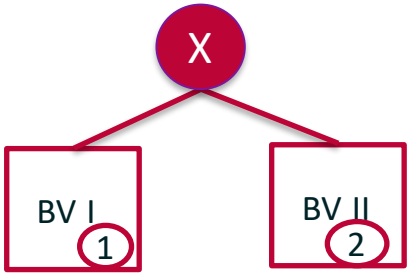
Juridische fusie

Interne reorganisatie door zuivere splitsing (art. 14a VPB)

Voor:

Na:

Faciliteit X (aandeelhouder van verdwijner): doorschuiving belastingclaim naar aandelenpakketten in BV I en BV II (art. 4.41 en 4.42 jo 3.56 IB)

Faciliteit BV A (verdwijner): doorschuiving belastingclaim naar verkrijgers BV I en BV II (art. 14a VPB)

Faciliteit juridische zuivere splitsing: transactie en eisen aan de lichamen

- Zuivere splitsing (art. 2:334a BW):
  - Overgang gehele vermogen onder algemene titel.
  - Uitreiking aandelen aan aandeelhouders verdwijner. Bijbetaling max. 10% nominaal bedrag toegekende aandelen.

- Lichamen: 2:334b BW (rechtspersonen, NV, BV, vereniging, coöperatie, e.a., in beginsel splitser en verkrijgers zelfde rechtsvorm)

Overige voorwaarden art. 14a VPB

- Zelfde winstregime (lid 2).
- Verkrijger geen recht op verliescompensatie (e.d.)(lid 2)(lid 3)(bij zuivere splitsing ook: verdwijner geen recht op verliescompensatie) **Meegeven verliezen verdwijner: par. 5.1 Besluit zuivere splitsing (goedkeuring voor bepaalde achterblijvende aanspraken).**
- Latere heffing verzekerd (lid 2)(lid 3).
- Geen misbruik (lid 6).

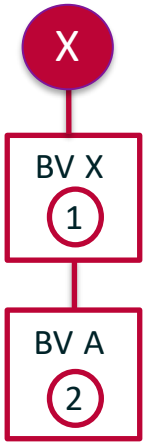
Zuivere splitsing en misbruik – openstaande vragen

Casus: zuivere splitsing van een BV in meerdere BV's met als doel om evenzoveel gebruik te kunnen maken van de franchise van € 1 miljoen voor de verliesverrekening (art. 20 VPB).

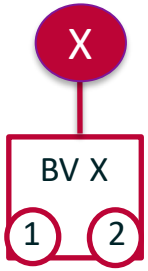
- *Aannemende dat dit misbruik vormt van art. 20 VPB: normvereiste (strijd met doel en strekking van art. 20 VPB) en doelvereiste (stel: franchise is enige doel voor de splitsing).*
- *Is de splitsingsfaciliteit van art. 14a VPB hierop van toepassing? Of is hier sprake van misbruik van de faciliteit?*
- *EU Fusierichtlijn: HvJ?*

Interne reorganisatie door juridische fusie (M-D fusie)

Voor:

Na:

Faciliteit juridische fusie (art. 14b VPB): transactie en eisen aan de lichamen

- Juridische fusie (art. 2:309 BW):
  - Overgang gehele vermogen onder algemene titel.
  - Uitreiking aandelen aan aandeelhouders verdwijner (geen uitreiking aandelen bij M-D fusie met D als verdwijner). Bijbetaling max. 10% nominale waarde uitgereikte aandelen.

- Lichamen (art. 2:310 BW): rechtspersonen, NV, BV, vereniging, coöperatie, e.a., in beginsel verdwijner(s) en verkrijger zelfde rechtsvorm.

Overige voorwaarden art. 14b VPB

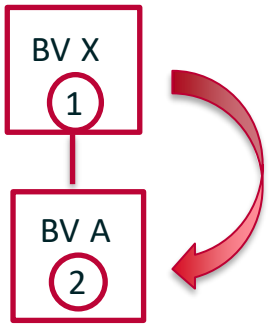
- Zelfde winstregime (lid 2).
- Verdwijner(s) en verkrijger geen recht op verliescompensatie (e.d.)(lid 2 en lid 3). **Meegeven verliezen verdwijner: par. 5.1 Besluit juridische fusie (goedkeuring voor bepaalde achterblijvende aanspraken).**
- Latere heffing verzekerd (lid 2 en lid 3).
- Geen misbruik (lid 5). Zakelijke overwegingen.

Voorbeelden verzekering latere heffing

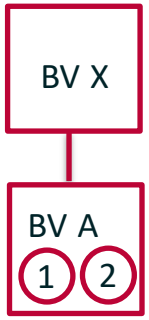
Voorbeeld standaardvoorwaarde 1. Verzekering latere heffing bij onderlinge vorderingen en schulden.

Casus: BV X vordering van 100 op BV A. Afgewaardeerd ten laste van de winst naar 30. BV A schuld aan BV X. Gewaardeerd op 100. **Bedrijfsfusie.** *Probleem?*

Voor:

Na:

Standaardvoorwaarde 1:

- Bedrijfsfusie (schuldvermenging): BV A moet schuld afwaarderen naar 30: 70 winstneming.
- Bedrijfsfusiebesluit svw 1. Idem Besluiten juridische afsplitsing, zuivere splitsing en juridische fusie)

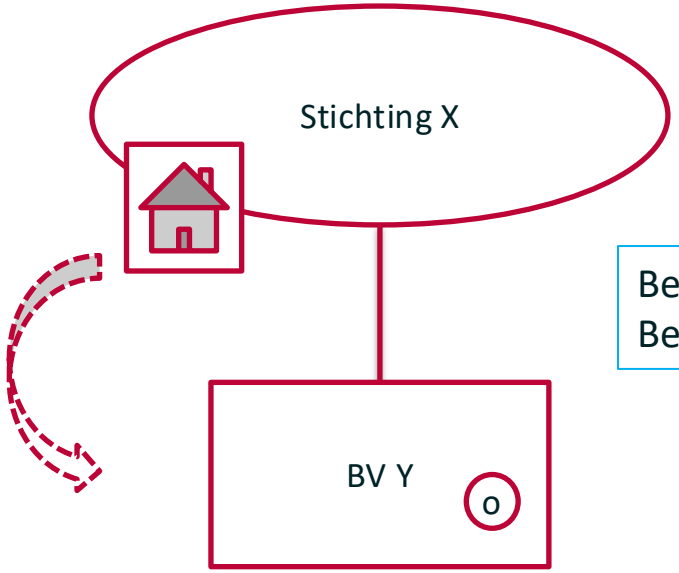
Voorbeeld: standaardvoorwaarde 7. Verzekering latere heffing bij einde belastingplicht.

Voor:

Na:

Probleem?

Besluit bedrijfsfusie svw 7. Idem
Besluit afsplitsing, svw 7.

Verliesverrekening

Verliesverrekening bedrijfsfusie, juridische (af)splitsing en juridische fusie

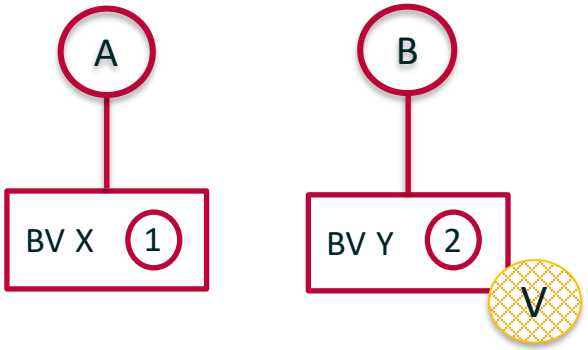
- **Overdrager** met compensabele verliezen: verliezen subjectgebonden. Blijven achter bij de overdrager (hoofdregel). (**Uitzondering**: bij einde belastingplicht).

- **Overnemer** met compensabele verliezen: winstsplitsing. Voorfusie-/voorsplitsings-verliezen alleen compensabel met nafusiewinsten afkomstig van de oorspronkelijk onderneming van de overnemer. Standaardvoorwaarden.

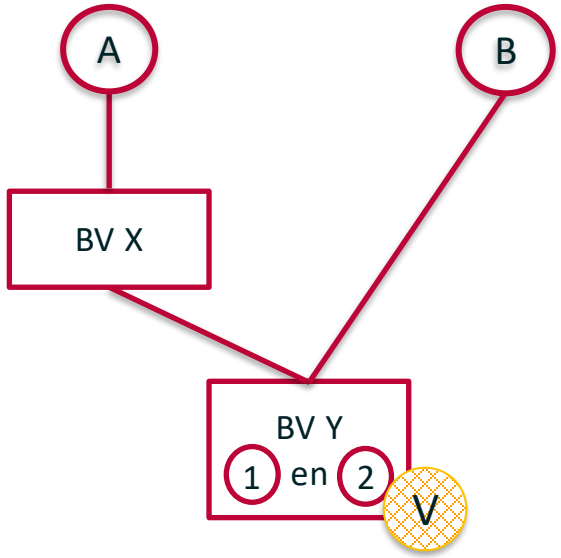
Voorbeeld verliesverrekening.

Bedrijfsfusie. Overnemer heeft compensabele verliezen

Voor:

Na:

Voorfusieverliezen BV X en BV Y	Voorfusieverliezen van BV X (blijven achter bij BV X)	Voorfusieverliezen van BV Y
Nafusiewinsten BV Y	Nafusiewinsten BV Y uit overgenomen onderneming 1	Nafusiewinsten BV Y uit onderneming 2

Bedrijfsfusiebesluit. Standaardvoorwaarde 8: winstsplitsing.

Overdrager met compensabele verliezen

- **Hoofdregel:** verliezen subjectgebonden. Blijven achter bij de overdrager.
- **Uitzonderingen:** bij einde bestaan en bij einde belastingplicht van het overdragende lichaam.
  - Juridische fusie en zuivere splitsing (einde bestaan): par. 5.1 Besluit juridische fusie en par. 5.1 Besluit zuivere splitsing
  - Bedrijfsfusie en juridische afsplitsing (einde belastingplicht, bijv. stichting die hele onderneming overdraagt): par. 8 Bedrijfsfusiebesluit en par. 8 Besluit juridische afsplitsing.

Vergelijking faciliteiten

Doorschuiving belastingclaim

Faciliteit	Belastingclaim
Aandelenfusie	Blijft bij de overdrager en wordt gekoppeld aan nieuw verkregen aandelen (ar. 3.55 IB)
Bedrijfsfusie	Schuift met de onderneming mee naar de overnemer (art. 14 VPB)
(Af)splitsing	Schuift met de onderneming mee naar de verkrijger(s) (art. 14a VPB)
Juridische fusie	Schuift met de onderneming mee naar de verkrijger (art. 14b VPB)

AH's (zuivere spl. en zusterafspl.): schuift naar verkregen aand. (3.56 IB)

Aandeelhouders (jur. fusie): schuift naar verkregen aandelen (3.57 IB)

Transactie

Faciliteit	Eis aan object
Aandelenfusie	Aandelen
Bedrijfsfusie	(Zelfstandig onderdeel) onderneming
Afsplitsing	Geen eisen
Juridische fusie	Gehele vermogen

Faciliteit	Eis aan tegenprestatie
Aandelenfusie	Aandelen. Bijbetaling max. 10% nominaal bedrag toegekende aandelen.
Bedrijfsfusie	Aandelen. Bijbetaling max. 1% gestort, max. € 4.500.
Afsplitsing	Aandelen. Bijbetaling max. 10% nominaal bedrag toegekende aandelen.
Juridische fusie	Aandelen (tenzij 100% dochter als verdwijnende vennootschap). Bijbetaling max. 10% nominaal bedrag toegekende aandelen.

Verliesverrekening

Faciliteit	Verliesverrekening
Aandelenfusie	Geen eisen. De hele vennootschap gaat over met de overdracht van de aandelen: verliezen en onderneming blijven samen.
Bedrijfsfusie	Overdrager heeft verliezen: geen eisen. Verliezen blijven achter. Uitzondering: einde belastingplicht: par. 8 Besluit. Overnemer heeft verliezen: verzoek art. 14-2 VPB, svw 8 (winstsplitsing).
Afsplitsing	Afsplitser heeft verliezen: geen eisen. geen eisen. Verliezen blijven achter. Uitzondering: einde belastingplicht, par. 8 Besluit. Verkrijger heeft verliezen: verzoek art. 14a-3 VPB, svw 8 (winstsplitsing)
Zuivere splitsing	Verdwijner en/of verkrijger hebben verliezen: verzoek art. 14a-3 VPB, svw 8 (winstsplitsing). Meegeven verliezen verdwijner: par. 5 Besluit.
Juridische fusie	Verdwijner en/of verkrijger hebben verliezen: verzoek art. 14b-3 VPB, svw 6 (winstsplitsing). Meegeven verliezen verdwijner: par. 5 Besluit.

Antimisbruik

Faciliteit	Antimisbruikbepaling	Sanctie
Aandelenfusie	Art. 3.55-4 IB. Zakelijke overwegingen. Tegenbewijs.	Geen faciliteit/terugdraaien faciliteit.
Bedrijfsfusie	Art. 14-4 VPB. Zakelijke overwegingen. Onzakelijkheidsvermoeden (wordt afgeschaft). Tegenbewijs.	Geen faciliteit/terugdraaien faciliteit.
Afsplitsing	Art. 14a-6 VPB. Zakelijke overwegingen. Onzakelijkheidsvermoeden (wordt afgeschaft). Tegenbewijs.	Geen faciliteit/terugdraaien faciliteit.
Zuivere splitsing	Art. 14a-6 VPB. Zakelijke overwegingen. Onzakelijkheidsvermoeden (wordt afgeschaft). Tegenbewijs.	Geen faciliteit/terugdraaien faciliteit.
Juridische fusie	Art. 14b-5 VPB. Zakelijke overwegingen. Tegenbewijs.	Geen faciliteit/terugdraaien faciliteit.